

Familieplejen
Socialforvaltningen
2023

Positive fællesskaber

Plejefamilier deler erfaringer

Formål

Som led i Borgercenter Børn og unge omstillingsplan 'En Plads i Fællesskabet' har Familieplejen Københavns undersøgt plejebørns positive fællesskaber. I første omgang blev plejebørns fællesskaber kortlagt, hvor vi fandt ud af, at 86% af 6-23-årige plejebørn opleves som en del af positive fællesskaber. Hvis du vil læse hele undersøgelsen, [så klik her](#). Nu har vi sat fokus på hvordan plejeforældre bruger positive fællesskaber, som løftestang i barnet eller den unges udvikling.

I denne erfaringsudveksling vises der gennem forskellige cases, hvordan plejeforældre arbejder med børn og unges livsduelighed¹. Plejeforældrene bruger målrettede fritidsaktiviteter og legeaftaler til at hjælpe og træne personlige og sociale kompetencer. Kompetencer som bidrager til at barnet eller den unge i højere grad er i stand til at fungere både alene, og i fællesskaber og udvikle sig i mødet med omverdenen.

Erfaringsopsamlingen er tiltænkt andre plejefamilier, som inspiration til, hvordan fritidsaktiviteter både kan gavne barnet eller den unge i forhold til den konkrete aktivitet, men også i andre aspekter af barnets og familiens liv.

Erfaringsopsamlingen bygger på telefoninterviews med plejefamilier som har plejebørn fra Københavns Kommune i alderen 7 til 17 år. Plejefamiliernes erfaringer er samlet i cases, som hver beskriver forskellige scenarier, og hvordan plejeforældrene har ageret. Alle navne i cases og citater er fiktive og alle billeder er modelfotos.

¹SFI (2016) Livsduelighed

Legeaftaler

Linea er 9 år og bor hos Camilla og Jesper. Linea elsker at være sammen med andre mennesker, men har svært ved at læse andre og sætte sig ind i andres behov og tilsidesætte sine egne behov og ønsker.

Linea er meget fysisk og derfor bliver nogle børn bange for hende, og det gør det svært i samværet med jævnaldrende. Camilla og Jesper har meget fokus på at træne Lineas sociale kompetencer. Det gør de bl.a. gennem strukturerede legeaftaler som er klart tidsafgrænset fra fx kl. 11 til kl. 14 og hvor der er en form for program. Det kunne fx være at starte med at hoppe på trampolin i haven, så en cykeltur og til sidst lidt fri leg og lidt slik som de har købt på cykelturen. Programmet betyder at der er en forudsigelighed, som gør at både Linea og de andre børn får en god oplevelse. Camilla eller Jesper er med ind over alle aktiviteterne i et eller andet omfang fx siger Camilla:

“Jeg er 100% på når der er legeaftaler for ellers går det galt. Fx når de er på trampolinen, er jeg altid et sted i haven, så kan jeg være med på en lytter og høre hvornår det er ved at kamme over.”

Svømning

Lucas er 10 år og bor hos Karen og Tommy. Lucas har svært ved at koncentrere sig om konkrete rutineopgaver, fx tage tøj på og bliver meget let distraheret. Derfor har Karen og Tommy valgt nogle specifikke områder, hvor de træner fokus og koncentration. Et af de områder er omklædning til svømning.

Luccas har gået til svømning nogle år og omklædning har altid været en udfordring fordi han har svært ved at koncentrere sig om det han skal før og efter han skal i bassinet.

Da Lucas var mindre var han med Karen i damernes omklædning, og da han blev ældre, klædte de om sammen i et flexrum. Langsomt begyndte Karen at vente udenfor og komme ind og hjælpe, når der gik for lang tid. Med tiden kunne Karen gå længere og længere væk fra omklædningsrummet. I dag kan hun sætte Lucas af på p-pladsen og så klarer han selv omklædningen.

"Han er megastolt og 14 cm højere, når han kommer ud og får ros for at have klaret det selv, og endda kun på 20 minutter. Han føler sig stor nu hvor han selv kan klare omklædningen." siger Karen

Fodbold

Casper er 17 år og har boet hos Lone og Per det meste af sit liv. Casper har svært ved at starte nye sociale relationer op og fastholde dem han har. Han skal hjælpes eller puffes kærligt til at "turde" at være samme med nye mennesker. Casper har gået til fodbold i over 10 år og han er god til det. Lone og Per bruger aktivt fodbolden til at lære Casper at fastholde og skabe nye relationer. Lone fortæller at fodbold har givet Casper en struktur på ugen, som har været god for ham og et boost til hans selvtillid.

"Fodbold har givet Casper et fællesskab, noget han er godt til, hvor han er en vigtig del af et hold. Han føler han har et ansvar på en positiv måde, fordi nogen venter på ham og er afhængige af at han er der og gør sit bedste og det giver ham selvtillid." siger Lone.

Lone og Per har igennem tiden støttet op ved at hjælpe med at huske træning, pakke og køre til træning og kampe. Casper har i det store hele været glad for det, men i perioder har motivationen være lav og så har Lone og Per snakket med Casper om hvad der var galt. Fx var der en gang, hvor Casper ikke rigtig havde lyst til at gå til fodbold mere. Lone og Per fandt frem til, at det handlede om at han havde det lidt svært med trænerne, og plejeforældrene hjalp Casper med at tage en dialog med træneren.

"Det endt faktisk med at være en positiv oplevelse for Casper og træneren tog det han sagde til sig. Bagefter viste det sig faktisk, at der var flere andre på holdet, der havde det på samme måde, men bare ikke havde fået det sagt. Det gav noget at opleve at blive hørt, og taget alvorligt, og at der rent faktisk skete en ændring i træningen bagefter. Det gav meget til selvtilliden og motivationen." siger Lone

Da Casper blev ældre, var han nødt til at flytte til en anden klub, hvis han skulle fortsætte med at spille fodbold. Nogle fra hans gamle klub stoppede, mens andre flyttede over til den nye klub.

" Klubsiftet gjorde at han skulle ud at møde nye jævnaldrende. For Casper var det en stor overvindelse, men han gjorde det og i dag er han glad for, at han fortsatte. Og det har givet ham nogle nye gode venskaber." siger Lone og fortsætter " Og han har lært, at det ikke er så farligt at komme ind i en ny klub".

Spejder

Petra er 14 år og bor hos Bente og Jens. Petra kan virke genert og indadvendt og vil gerne se folk an. Hun kan være afventende i forhold til andre og vil helst, at andre starter en samtale. Bente og Jens lægger vægt på, at Petra skal lære at tage initiativ og indgå i relationer, fordi det vil gavne hende på længere sigt og give hende en større selvsikkerhed.

Petra kan godt lide at være i naturen og derfor foreslog Bente og Jens i sin tid Petra, at gå til spejder. Til spejder kan hun både fordybe sig og tillære sig nye færdigheder, samtidig med at hun opbygger relationer.

"Hun får udvidet horisonten fordi hun ikke kender alle i forvejen og så skal hun lære nogle nye at kende - også selv om hun kan synes det virker farligt i starten" siger Bente.

At gå til spejder giver også Petra noget i forhold til hendes selvtillid. Bente fortæller, at Petra lærer nye ting til spejder, og spejderlederne er gode til at sætte dem ind i tingene fx, når de skal have bål-mærket

"Mærker er en del af det at gå til spejder, og det giver nogle succesoplevelser. Man kan kalde det en slags gulerod, som hun skal forberede sig til og hun stråler jo som en sol, når hun får et nyt mærke" siger Bente.

Kampsport

Nadja er 12 år og bor hos Pia og Kaj. Nadja har mange store følelser, og det kan somme tider virke voldsomt når de vil ud. Nadja har et stort ønske om at gå til fodbold og har også prøvet det, men holdsport er svært. Kaj har også været med på sidelinjen og som trænerassistent, men det var stadig svært. Så er individuel sport bedre for Nadja. Her er det ens egens præstation der gælder, selvom der stadig er andre på holdet, og på den måde er der jo stadig et fællesskab. Pia og Kaj har sammen med Nadja ledt efter en sportsgren, som kunne være god for hende og som kunne udfordre hendes behov for fysisk udfoldelse. De fandt en lokal kampsportsklub.

"Kampsport har faste rammer og disciplin. Nadja ved hvad hun kan forvente og hvad hun skal, fx hilser de på en bestemt måde når de går ind. Og så giver det noget fordi det er hårdt, så kroppen er træt - man er fysisk træt bagefter - det giver også en bedre nattesøvn. Og så giver det noget i forhold til at det er ok at have meget lyd på. Der er meget lyd på Nadja og det er godt hun har et sted, hvor det faktisk er en del af sporten, at der bliver råbt." fortæller Pia.

At Nadja går til noget hun godt kan lide i sin fritid er også med til at give struktur på ugen. Både fordi hun dagen inden skal forberede sig ved fx at pakke sin taske, og fordi hun har noget hun ser frem til.

Opsamling

De ovenstående cases viser hvordan plejeforældre aktivt bruger fritidsaktiviteter, som et værktøj til at træne færdigheder hos deres plejebørn og unge og klæder dem på til at kunne indgå i relationer, som kan ruste dem i mødet med omverdenen.

“Selvom det kan virke banalt er det netop aktiviteter som disse, der hjælper plejebørn på den lange bane, og vores plejeforældre er utrolig gode til at finde aktiviteter der passer til netop deres plejebørn, og som kan være med til at skabe en positiv udvikling ” siger Leder af Familieplejen København, Helle Høier Trier

En rundspørge blandt plejefamilier, viser, at plejebørn fra Københavns Kommune går til en meget bred vifte af fritidsaktiviteter (se figur nedenfor). Aktiviteter som imødekommer barnets eller den unges behov, og giver dem mulighed for at udfolde deres interesser.

Flere plejeforældre fortæller, at de aktivt har søgt efter fritidsaktiviteter til børn med særlige behov i deres lokalområde fx har nogle undersøgt, hvilke tilbud deres bopælskommune tilbyder eller fået hjælp via IFEL specialsport, som blandt andet har udarbejdet specialsportsguiden, mens andre har brugt DGI, Lykke Liga håndbold eller DBUs “Én del af holdet”.

